

RUNĀ SPECIĀLISTS

Mežu vajag
audzēt
tālredzīgi/Lai mežkopība
privātīpašumos nebūtu
tik katastrofāla/**Grigorijs Rozentāls,**
mežsaimniecības
pakalpojumu
kooperatīvās sabiedrības
Mežsaimnieks valdes
priekšsēdis

Ap 90–95% privāto mežu īpašnieku Latvijā nav ne laika, ne enerģijas, lai apgūtu mežsaimniecību, jo mežs nav viņu galvenais iztikas avots. Tas, ka par šo nozari trūkst zināšanu, nereti ir iemesls, kāpēc šādi īpašnieki uzkāpj uz grābekļa.

Latvijā meži aizņem vairāk nekā 3,3 miljonus hektāru un klāj aptuveni pusi valsts teritorijas. Apmēram miljons hektāru mežu ir privāti.

Mežu nevajag pārdot, bet vajag apsaimniekot, jo tā ir rūpnīca, kas naudu ražo rīt, parīt un vēl pēc pieciem vai desmit gadiem. Meža īpašniekam nav nekā riskantāka, kā atrast avīzē sludinājumu *Pērkam cirmsas* un zvanīt uz šo numuru, jo ir tik viegli nonākt nagos spekulantiem, kuru vienīgā interese ir maksimāla peļņa no katra darījuma. Nozarē ir daudz pārdevēju, kas nepārzina tirgu, cenas, tāpēc ir izveidojies uzņēmēju-spekulantu slānis, kas no tā dzīvo: nopērk pa lēto un pārdod tālāk ar peļņu. Esmu uzklaušījis daudz bēdu stāstu, un kooperatīvs ir lieliska iespēja, kā uz šāda grābekļa neuzkāpt.

Kooperatīvs ir ideāls risinājums ikdienas steigā, kas īpašniekiem noņem galvassāpes par meža sakopšanu, uzturēšanu un izaudzētās koksnes pārdošanu. Svarīgi – kooperatīvs ir uzņēmums, kas pieder pašiem meža īpašniekiem, un neatkarīgi no ieguldījuma katram biedram ir viena balss. Ikviens, kas atbilst dalības nosacījumiem, var brīvi iestāties. *Mežsaimniekā* iestāšanās maksa ir 70 eiro. Vēl proporcionāli meža platībai jāizpērk pajas, maksājot 5,68 eiro par hektāru. Par 101. un turpmākajiem hektāriem pajas vairs netiek aprēķinātas.

Mēs veicam pilnu mežsaimniecisko darbu ciklu, piemēram, īpašnieks var dzīvot Vecrīgā, bet viņam pieder mežs pie Krāslavas. Agrāk būtu jāskrien uz Krāslavu pašam stādīt,

bet tagad vari būt apzinīgs īpašnieks un sava īpašuma vērtību vairot, šo pienākumu uzticot kooperatīvam. Mūsu biedri zina, ka mežu sakops, nozāgēs, iestādīs, izpļaus, uzrakstīs Eiropas projektu, ja nepieciešams, un atcerēsies, kad vajadzēs paretināt.

Mežsaimniecības kooperatīvos novērojams visstraujākais biedru skaita pieaugums – no 536 biedriem 2018. gadā līdz 760 pērn. Meža īpašnieki iesaistās, sekojot Ziemeļeiropas paraugam, kur kooperācija jau gadu desmitiem ir galvenais privāto mežu apsaimniekošanas paņēmieni. Zviedrijā un Norvēģijā katrs trešais meža īpašnieks koksni pārdod un mežsaimnieciskos pakalpojumus iepērk caur kooperatīvajām sabiedrībām. Arī Igaunijā kooperatīvos un biedrībās iesaistīto meža īpašnieku skaits jau pārsniedz desmit tūkstošus.

Ziemeļvalstīs 90–95% izcirtumu vietā tiek stādīti jauni meži, bet Latvijā, neskaitot valsts mežus, atpakaļ tiek stādīts mazāk par 20%. Mežkopības kvalitāte privātajos mežos ir katastrofāla. 80% no privātajām cirmām tiek pamestas, aizaug ar krūmiem. Vairāk nekā 40% privāto mežu tiek atjaunoti ar mazvērtīgākajām sugām – baltalksni un apsi, kam nākotnē būs tikai malkas vērtība. Savukārt vairāk nekā 80% kooperatīva biedru mežus apstāda ar labām koku sugām un tos kopj, lai izaug kvalitatīvi. Mūsu īpašniekiem pieder 11 tūkstoši hektāru mežu, un šajā platībā pagājušajā sezonā iestādījām gandrīz miljonu stādu.

Kooperatīvs dod iespēju strādāt ar profesionāļiem, kas to dara diendienā. Ar to apjomu, ar kuru ejam tirgū, varam sarunāt īpašas piemaksas, labākus nosacījumus un cenu mūsu biedriem. Tas ir izdevīgāk nekā īpašniekam pašam pārdot savu mežu kādam uzpircējam.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādam jābūt labam tēvam? Kā viņam jāiesaistās bērna audzināšanā?

Līga Gaile, pārde-
vēja:

– Jābūt mīlam, gādīgam un saprotošam. Tas jau pats par sevi saprotams. Mans tētis – lai viņam vieglas smiltis – bija ļoti labs. Iemācīja man pat šaut. Atmiņas ir labas. Normālās ģimenēs tā jābūt. Tēvam jāiesaistās par visiem 200%!

Rita Brūdere, pen-
sionāre:

– Jābūt daudzām labām īpašībām. Noteikti gādīgam, rūpīgam, atbildīgam par ģimeni, godīgam. Mans tētis bija ļoti labestīgs. Viņš ļoti daudz strādāja. Nekad mūs nerāja – mamma bija tā stingrā. Tēvam bērni noteikti jāmīl. Diemžēl manus bērnus viņu tēvs pameta pavisam mazus. Ir jau arī ļoti labi vīrieši. Agrāk bērniem gāja grūti, nebija, kur viņus atstāt, bet mūsdienās ir nedaudz vieglāk. Gribētos, lai bērnodārzos būtu vairāk auklīšu, jo pašiem mazākajiem 20 bērnu grupiņā ir tikai trīs auklītes. Manuprāt, tas ir par maz.

Jānis Eida, celtnieks:

– Tēvam jābūt mīlošam un strādīgam. Pats esmu labs tēvs, dažkārt arī stingrs. Pats ņemu piemēru no sava tēva, viņš man iemācīja amatu – galdniecību. Man patīk darboties ar koku. Mans dēls ir ārsts.

Monta Bērziņa, skol-
niece:

– Labam tētim jābūt gatavam uz klausīt un parunāties. Jāspēj pamanīt, kad kaut kas nav labi, jāpazīst bērns no matu galiem līdz kāju pirkstiem. Lai ar viņu var runāt par visām tēmām: no ļoti personīgām līdz jokiem. Ideāls tētis ir tāds, ar kuru var kaut kur aizbraukt, izstaigāties un pat neko nerunāt, bet justies labi. Mans tētis ir tieši tāds.

Ja jūs avīzē pamanāt kādu kļūdu vai neprecizitāti, būsim priecīgi, ja darīsiet mums to zināmu pa tālruni 63350567.

Elīna Žukova,
veikala īpašniece:

– Atbildīgam un gādīgam, nedaudz arī stingram. Mūsdienā vīrieši tādi nav. Tas ir mīts, ka vīrieši ir stiprais dzimums, pārsvarā ir otrādi – viņi ir visvājākie. Sievietes ir tās, kas nes pasauli. Mans tētis bija labsirdīgs. Tēva iesaiste bērna audzināšanā nav nemaz tik obligāta. Mamma vienmēr būs pirmajā vietā, un par viņu sirds sāpēs vairāk nekā par tēvu. Bez mamma bērnus nevar.

Dace Priede,
rakstniece, režisore:

– Maniem bērniem tēva nebija. Bet mans tētis bija lielisks, izcili rūpīgs un stingrs. Kad mamma mani lika vannā, viņš sasil-dīja sedziņu pie krāsns; kad slimuju, kaut ko gardu atnesa. Tās mazās lietišķās palikušas atmiņas. Nekad roku pret mani nepacēla, bet, kad uz mani īpaši paskatījās, tad suns saprata, ko ēdis. Uz brāļiem tas nestrādāja, uz mani gan. Vairākas reizes viņš teica, ka ar mani lepojas. Uzslavas nebija biežas, bet, kad bija, tad vietā.

Nezinu, kādi ir vīrieši mūsdienās, bet par savu dēlu domāju: ja esmu izaudzinājusi tādu, kurš ciena māti, respektē sievu un mīl bērnus, tad uzskatu, ka ir labs tēvs. Ļoti gribētu, lai vīrieši bērnus nepamestu. Vismaz divas trešdaļas sieviešu ar bērniem ir vienas. Tad – es atvainojos – kas tas par vīrieti? Ar visu liberalizāciju un pārprasto demokrātiju viņiem ir tāda visatļautība: „A ko jūs man padarī-siet?” Bet kā tu savu miesu un asinis vari pamest? Abortu vajadzētu atļaut taisīt tikai tā vīrieša priekšā, kurš par to atbildīgs. Tad stāvi un skaties, kā viss beidzas! Sieviete tā ir trauma uz mūžu.

Elisa Rudzīte
Lailas Liepiņas foto

MUMS RAKSTA

Kā izvairīties no kļūmīgām situācijām

Kuldīdzniece atrakstījusi vēstu-li ar jautājumiem par satiksmes noteikumu ievērošanu divās vietās Kuldīgas apvedceļā.

BRAUKT VIENAM AIZ OTRA

Pirmā vieta ir apvedceļa un Aiz-putes ceļa krustojums. „Vai tiem, kas brauc taisni, un tiem, kas pa kreisi, ir viena braukšanas josla?” jautā autovadītāja. „Atbilstošu ceļa zīmi, kas norāda sadalījumu joslās, es tur neredzu. Nav arī ap-zīmējuma uz ceļa. Bet bieži vien situācija ir tāda, ka braucējs, kas vēlas nogriezties pa kreisi, gaida savu kārtu, bet viņam blakus labajā pusē piebrauc mašīna, kas

brauc taisni. Līdz ar to galvenais ceļš no labās puses vairs nav pārrēdzams.”

Kā skaidro *Modra autoskolas* vadītājs Modris Vīte, šajā vietā apzīmējumu tiešām nav. Braucot no pilsētas puses, ir atdalītas divas joslas: lai nogrieztos pa labi un lai brauktu taisni vai pa kreisi. Trešā un ceturtā josla ir pretimbraucošajiem. Otrā ir diezgan plata, tāpēc autovadītāji (kas brauc vai nu taisni, vai pa kreisi) bieži vien nevis nostājas viens aiz otra, bet piebrauc blakus. „Ļoti daudzi tā dara un ne tikai šajā apvedceļa krustojumā,” tā automācības instruktors. „Būtu tas nav no-

teikumu pārkāpums, jo joslas nav iezīmētas un ceļa platums atļauj tā darīt. Tas ir pieklājības jautājums – neapgrūtināt citus satiksmes dalībniekus un neradīt kļūmīgas situācijas. Es iesaku braukt vienam aiz otra, lai nevienam netraucētu redzamību.”

PAGRIEZIENA RĀDĪTĀJU – LAIKUS

„Otrā vieta ir Graudu ielas aplis,” turpina kuldīdzniece. „Tur gan ir divas joslas, jo vietām vēl saglabāties ceļa apzīmējums. Man, iegūstot autovadītājas apliecību, mācīja, ka, iebrūcot aplī, jāpār-kārtojas kreisajā joslā, ja vien

nav jāizbrauc nākamajā izejā, tad pirms izejas jāpārkārtojas, lai izbrauktu ārā. Daudzi tā arī dara, bet ir gadījies, ka daži vadītāji kreisās joslas braucējus nelaiž atpakaļ labajā vai arī visu apli brauc pa labo joslu. Kā ir pareizi?” M.Vīte: „Pa kuru joslu aplī jābrauc, nav stingri norādīts. To nosaka cilvēciskais faktors. Ja nav jānogriežas uzreiz pirmajā izejā, tad pieklājīgāk ir braukt pa kreiso joslu, lai netraucētu citiem aplī iebrūkt. Šis aplveida krustojums Kuldīgā nav tik intensīvi noslo-gots: ja lielas satiksmes nav, var braukt gan pa iekšējo, gan ārējo joslu. Ja plūsma ir intensīva, tad

jāņem tāda pozīcija, kas pašam vajadzīga, bet netraucē citus.

Tas atkal ir pieklājības jautājums. Lielā aplī labāk braukt pa iekšējo joslu, ja jānogriežas kādā tālākajā izejā. Te jāuzsver pagrie-ziena parādīšana, ko pēdējā laikā daudzi piemirst. Ja pagriezienu rādītāju ieslēdz laikus, normāls autovadītājs palaidīs citu pārkār-toties uz ārējo joslu, lai izbrauktu. Galvenais – laikus brīdināt citus satiksmes dalībniekus. Vajag pagriezienu rādītāju ieslēgt laikus, nevis pēdējā brīdī vai pat tad, kad manevrs jau sāks. Citādi jābrauc vēl viens aplis.”

Daina Täfelberga